

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Ольга ДЕМЕНТЬЄВА

«04» вересня 2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

 Тетяна БОЙКО

Протокол засідання кафедри

Лісового та садово-паркового господарства

ХДАЕУ

від «04» вересня 2023 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЛІСОЗНАВСТВО

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Лісове господарство

Спеціальність – 205 Лісове господарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Кропивницький – 2023

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Лісознавство
Факультет	Рибного господарства та природокористування
Назва кафедри	Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Викладач	Лекційні заняття викладає: Семенюк Станіслав Кузьмич, кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства. Лабораторні та практичні заняття викладає: Дворна Анна Володимирівна, асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства.
Контактна інформація	semenyuk_stanislav@ukr.net anna_dvorna@ukr.net kaf_lis@ukr.net
Графік консультацій	понеділок, середа 14.00 – 16.00 конференція Zoom https://us04web.zoom.us/j/9933944362?pwd=n2IbhADdr41rxSs7bNgvc9gwtpdbut.1 Ідентифікатор конференції: 9933944362 Код доступу:0808
Програма дисципліни	є
Мова викладання	українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Лісознавство» є однією з основних у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства. Знання з дисципліни «Лісознавство» необхідні для засвоєння природи лісу, закони і закономірності його життя, формування уявлення про ліс як природний ресурс, який необхідно вирощувати для отримання деревини, інших корисних продуктів та використання його захисних, водорегулюючих, оздоровчих, естетичних і інших народногосподарських та соціальних властивостей в жорстких умовах Степу з урахуванням змін клімату.
Інформаційний пакет дисципліни	URL: http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=964

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Вивчення теоретичної бази щодо природи лісу, законів і закономірностей його життя та розвитку, а також формування уявлення про ліс як природний ресурс, з багатоцільовим його значенням за умов антропогенного пресингу.
-----------------------------------	--

Завдання вивчення дисципліни	В результаті вивчення курсу «Лісознавство» здобувачі опановують знання про: - про біологічні та екологічні властивості лісових дерев;
	<ul style="list-style-type: none"> - щодо основних лісівничих понять, компонентів лісу, законів та закономірностей їх взаємодії між собою та з навколишнім середовищем; - про природу лісових насаджень та вплив екологічних факторів середовища на лісостани; - про наукові концепції щодо лісової типології; - щодо закономірностей лісовідновлення, росту і формування лісових насаджень і лісозмін; - стосовно значення лісів в сучасних умовах для народного господарства та завдання лісівництва щодо поліпшення екологічних умов лісових і прилеглих територій; - про новітні технології в сфері лісознавства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	<p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК-11. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК-12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні (фахові)	<p>ФК-1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.</p> <p>ФК-2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.</p> <p>ФК-3. Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.</p> <p>ФК-4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.</p> <p>ФК-5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.</p> <p>ФК-6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.</p>

ФК-7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

ФК-8. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.

ФК-11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

ФК-12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН

ПРН-3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН-4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН-5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН-6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН-7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН-8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН-9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

ПРН-10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

ПРН-11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

ПРН-12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН-13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

ПРН-14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

	<p>ПРН-15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.</p> <p>ПРН-16. Організувати результативні та безпечні умови праці.</p>
--	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2023-2024 н. р.
Семестр	п'ятий, шостий
Курс	третій
Обов'язкова компонента /	Обов'язкова компонента ОК 23
Вибіркова компонента	
Пререквізити	<p>Базовими дисциплінами для засвоєння «Лісівництва» є «Дендрологія», «Ботаніка», «Ґрунтознавство», «Біологія», «Основи екології», «Лісова таксація».</p> <p>Базові знання дисциплін розширюються і уточнюються згідно специфіки спеціальності «Садово-паркове господарство». Теми, знання яких є первинними: «Основні поняття про ліс і його природу», «Морфологія лісу», «Клімат і географія лісів», «Лісова екологія і екологічні фактори», «Ліс і світло», «Ліс і тепло», «Ліс і волога», «Ліс і атмосфера», «Ліс і ґрунт», «Класифікаційні одиниці лісівничо-екологічної типології. Діапазон варіабельності типологічних одиниць», «Ріст і формування лісу», «Динаміка лісових угруповань».</p>
Постреквізити	Знання з дисципліни «Лісівництво» є базовими для дисциплін «Лісова меліорація», «Лісові культури», «Озеленення населених місць».

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	5 кредитів 150 год.
Лекції	34 год. лекцій
Практичні / Семінарські	30 год. практичних
Лабораторні	10 год. лабораторних
Самостійна робота	76 год. самостійної роботи
Форма підсумкового контролю	5 семестр – залік. 6 семестр – залік.

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	-
Обладнання	інтерактивна дошка, плакати

8. Політика курсу

Загальні вимоги	<p>Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт тощо.</p> <p>Навчальний курс включає самостійну роботу здобувачів, яка може бути забезпечена бібліотечним фондом університету та кафедри. В умовах дистанційного навчання, передбачений більш високий ступінь самостійності здобувачів, відповідальності за набуті знання та самодисципліни.</p>
Політика щодо дедлайнів і перескладання	<p>Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (можливо вказати – 40% від загальної суми балів за конкретне заняття).</p> <p>Перескладання проходить в індивідуальному порядку на консультаціях, згідно графіку консультацій викладача (в разі дистанційного навчання можливо відпрацювання через електронні платформи).</p>
Політика щодо відвідування	<p>Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.</p>
Політика щодо виконання завдань	<p>Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни</p>
Академічна доброчесність	<p>Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.</p>

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Ліс як природне явище і природа система.							
за розкладом	Тема 1	Введення в дисципліну.	2		2	4	8
за розкладом	Тема 2	Основні поняття про ліс і його природу.	2	2		4	8
за розкладом	Тема 3	Морфологія лісу.	2	2		4	8
за розкладом	Тема 4	Клімат і географія лісів.	2	2	2	6	8
	ПК ЗЧ 1	Письмова контрольна робота					8
Змістова частина 2. Екологія лісу							
за розкладом	Тема 5	Лісова екологія і екологічні фактори.	2		4	6	8
за розкладом	Тема 6	Ліс і світло.	2	2		4	10
за розкладом	Тема 7	Ліс і тепло.	2	2		4	8
за розкладом	Тема 8	Ліс і волога	2		2	4	10
за розкладом	Тема 9	Ліс і атмосфера	2		2	4	8
за розкладом	Тема 10	Ліс і ґрунт	2		2	4	6

	ПК ЗЧ 2	Письмова контрольна робота					10
Змістова частина 3. Типологія лісу							
за розкладом	Тема 11	Витоки і завдання лісової типології.	2		2	4	10
за розкладом	Тема 12	Теоретичні засади лісівничо-екологічної типології.	2		2	4	12
за розкладом	Тема 13	Класифікаційні одиниці лісівничо-екологічної типології. Діапазон варіабельності типологічних одиниць	2		2	4	12
за розкладом	Тема 14	Ознаки для вивчення типів лісорослинних умов і типів лісу.	2		2	4	10
	ПК ЗЧ 3	Письмова контрольна робота					10
Змістова частина 4. Поновлення і формування лісу							
за розкладом	Тема 15	Плодоношення деревних порід та природне поновлення лісу.	2		2	6	10
за розкладом	Тема 16	Методи обліку природного поновлення та оцінка успішності відновних процесів.	2		2	4	12
за розкладом	Тема 17	Ріст і формування лісу.	2		4	6	14
	ПК ЗЧ 4	Письмова контрольна робота					10

10. Форми і методи навчання

Лекція	Під час лекцій використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій
Практичні /Семінарські	Практичні заняття передбачають усні доповіді студентів, бесіду, аналіз наочного матеріалу, екскурсії до парків, дендропарків та ботанічного саду.

Лабораторні	Під час лабораторних робіт використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, дослідницько-пошуковий, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу.
Самостійна робота	Самостійна робота передбачає роботу здобувачів з літературними джерелами – заповнення робочого зошиту; фенологічні спостереження за деревними рослинами протягом року; пошук інформації та її обробка – робота у мережі Internet тощо; робота з електронними носіями інформації – електронні підручники, медіатека, аудіо теки тощо;
	експериментальна робота під час практики; творче застосування знань і вмінь для підбору асортименту деревних рослин для різних об'єктів озеленення та стійких та високопродуктивних деревних насаджень в різних екологічних умовах.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Викладач систематично проводить контроль знань здобувачів. Робочою програмою дисципліни передбачено проводити: поточний контроль – опитування (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), доповіді на практичних заняттях, виконання самостійних завдань проблемно-творчого характеру, складання тестових завдань.
Підсумковий контроль за змістовою частиною
виконання письмової контрольної роботи
Підсумковий контроль
Форма підсумкового контролю є письмово-усний залік . Види запитань з відкритими відповідями. Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність здобувачів вищої освіти.

(I семестр форма контролю – залік)

Поточне оцінювання семінарських, практичних, лабораторних занять, підсумкового контролю за змістовою частиною (бали)		Підсумковий тест (залік) Сума
Змістова частина 1	Змістова частина 2	

T1	T2	T3	T4	ПК ЗЧ 1	T5	T6	T7	T8	T9	T10	ПК ЗЧ 2	100
8	8	8	8	8	8	10	8	10	8	6	10	

(II семестр форма контролю – залік)

Поточне оцінювання семінарських, практичних, лабораторних занять, підсумкового контролю за змістовою частиною (бали)									Підсумковий тест (залік) Сума
Змістова частина 3					Змістова частина 4				
T11	T12	T13	T14	ПК ЗЧ 3	T15	T16	T17	ПК ЗЧ 4	100
10	12	12	10	10	10	12	14	10	

T1, T2 ... T9 – теми змістових частин.

ПК ЗЧ1 – Підсумковий контроль змістової частини

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none">1. Бойко Т.О., Бойко П.М., Плугатар Ю.В. Екологічне лісознавство. Навч. посібник. Видання друге доповнене та перероблене. Херсон: Олді Плюс, 2019. 268 с.2. Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С. Лісівництво : підруч. Київ: Арістей, 2008. 544 с.3. Свириденко В.Є., Киричок Л.С., Бабіч О.Г. Практикум з лісівництва: навч. посіб. Київ: Арістей, 2008. 416 с
Додаткова	<ol style="list-style-type: none">1. Головащенко М.Ф. Моделювання густоти штучних сосняків, стійких до пошкоджень твердими опадами, в Степу України. <i>Таврійський науковий вісник</i>. Вип. 110. Частина 2. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. С. 132-140.2. Головащенко М.Ф., Матвійчук О.О. Вплив пожеж на структуру держлісфонду Херсонської області. Регіональна науково-практична конференція 23-24 травня 2019 року м. Херсон. Херсон, 2019. С. 32-36. Головащенко М.Ф. Оцінка стійкості насаджень сосни до ушкоджень мокрим снігом та ожеледдю в Степовій зоні. Міжнар. наук.-практ. конф. «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку»: збірник тез доповідей (25-26 жовтня 2018 року, м. Херсон, Україна). Херсон: Олді-плюс, 2018. с. 71-72.3. Головащенко М.Ф. Щодо відпаду самосіву сосни при застосуванні поступових рубок в Пристепових борах України. <i>Таврійський науковий вісник</i>. Вип. 91. Херсон: Грінь Д.С., 2015. С. 183-187.4. Голубець М.А. Ретроспектива і перспектива лісової типології. Львів: Поллі, 2007. 78 с.5. Погребняк П.С. Лісова екологія і типологія лісів. Вибрані праці П.С. Погребняк. Київ: Наук. думка, 1993. 496 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none">1. URL: www.mgul.ac.ru/soil/counter.php?book=322. URL: https://studfiles.net/preview/2069274/3. URL: https://www.booksite.ru/fulltext/rusles/morozov/text.pdf4. URL: https://cyberleninka.ru/.../uchenie-g-f-morozova-o-lese-nauchnye-istoki-ustoychivogo-l